

POSTANOWIENIE

8 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 8 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Agencji w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 25 listopada 2021 r., VI ACa 175/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
(E.M.)**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powoda H. sp. z o.o. w K. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 grudnia 2020 r., którym oddalono powództwo o zapłatę przeciwko Agencji.

Powód wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego, powołując się na występowanie w sprawie trzech istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powstałych na tle ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca dąży do zagwarantowania, że będzie ona spełniała przypisane jej funkcje, a nie stanie się kolejnym środkiem zaskarżenia realizującym jedynie indywidualny interes skarżącego.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. np. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17). Powinno ono zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN z 31 października 2023 r., I CSK 4205/22, i z 16 listopada 2023 r., I CSK 3355/23).

W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie wykazał istnienia w sprawie zagadnienia prawnego w opisanym rozumieniu. W szczególności wskazać należy, że będący podstawą sformułowanych zagadnień art. 9 wskazanej powyżej ustawy z 30 maja 2014 r. nie budzi wątpliwości co do swojej treści. Nakazuje on producentom i handlowcom dostosowanie ilości utrzymywanych zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw do poziomu wynikającego z obliczeń dokonanych na podstawie przepisów w nowym brzmieniu w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy. W związku z takim sformułowaniem przepisu jest oczywiste, że w nowym stanie prawnym nie ma podstaw do kształtowania wolumenu zapasów obowiązkowych na podstawie regulacji obowiązującej uprzednio.

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości co do konstytucyjności przyjętego rozwiązania, w szczególności w świetle zakazu działania prawa wstecz, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Powód dochodzi odszkodowania na podstawie art. 417 § 1 k.c., powołując się na niezgodne z prawem działanie pozwanej [...] przy dokonywaniu kontroli. Jest oczywiste, że pozwana przy wykonywaniu powierzonych jej zadań ustawowych nie ma możliwości pominięcia przepisu, nawet jeżeli uznaje go za niekonstytucyjny. Z tego punktu widzenia wykluczone jest stwierdzenie istnienia przesłanki niezgodności z prawem przy wykonywaniu władzy publicznej koniecznej do ustalenia odpowiedzialności na podstawie art. 417 § 1 k.c. Z kolei ewentualne przyjęcie niekonstytucyjności art. 9 ustawy z 30 maja 2014 r. przez uprawniony do tego organ mogłoby teoretycznie rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą, jednak nie byłaby to odpowiedzialność pozwanej, a odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 1 k.c.

W związku z powyższym jedynie na marginesie należy wskazać, że w ocenie Sądu Najwyższego zarzut niekonstytucyjności wskazanego powyżej przepisu przejściowego jest co najmniej nieoczywisty. Naruszenie zakazu retroakcji miałoby niewątpliwie miejsce, gdyby ustawodawca nakazał podmiotom obowiązany do utrzymywania zapasów obowiązkowych tworzenie odpowiedniego wolumenu tych zapasów w okresie przed wejściem w życie ustawy, a z naruszeniem tego obowiązku powiązał odpowiednie sankcje. W rzeczywistości

ustawodawca przewidział jedynie obowiązek zwiększenia zapasów na przyszłość (w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy), tyle że wyliczenie ich rozmiarów uzależnił od danych historycznych, zmieniając tym samym dotychczasowy sposób prowadzenia wyliczeń. Oparcie się na danych z przeszłości przy określaniu obowiązków publicznoprawnych na przyszłość nie musi w każdym przypadku oznaczać naruszenia zasady *lex retro non agit*.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(E.M.)

[ms]